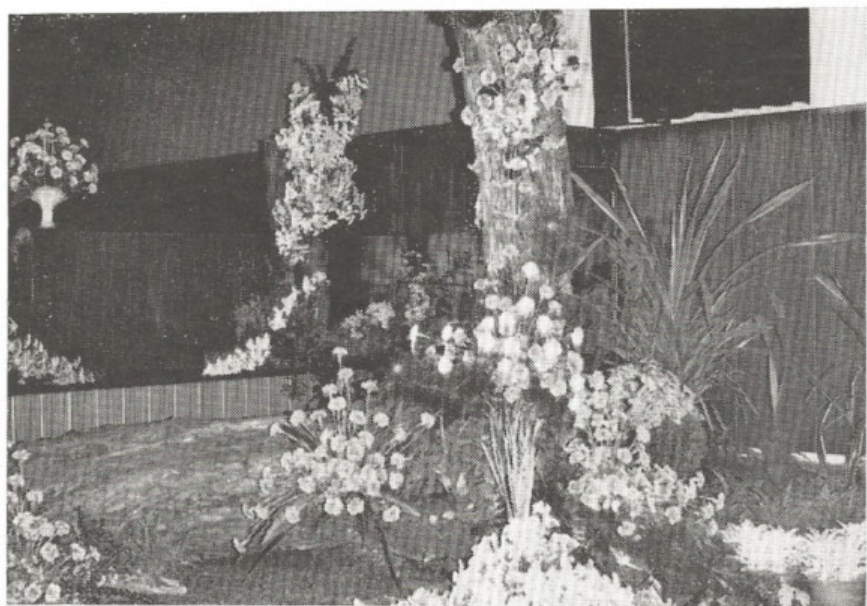

GLADIOLUS IRIS

68

ČZS - Základní
specializovaná
organizace pěstitelů
mečíků a kosatců
v Novém Jičíně

GLAD IRIS

ROČNÍK XVIII

ČÍSLO 68

PROSINEC 1986

Neprodejně, zdarma

*pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná
organizace pěstitelů mečíků a kosatců ČZS
se sídlem v Novém Jičíně.*

Řídí redakční rada ve složení

*Miroslav Benda, Josef Heroudek, Alois Klipec,
Jaroslav Matulík, Vlastimil Novák, Stanislav Procházka,
Josef Slavíček*

Povoleno ONV v Novém Jičíně č. 403/16 — 391/82.

*Vytiskly Východočeské tiskárny, n. p., provoz 20,
Hradec Králové*

OBSAH

	strana
Organizační zprávy	2
Srpnová výstava a činnost oblastního odboru Plzeň v roce 1986	3
Výstava Vitiněves '86	5
Činnost oblastního odboru Gottwaldov	5
Naše účast na výstavě „FLORIA“	6
Seznam zahraničních firem	7
Světové sympóziium 1986	7
Novinky mečíků 1987	8
K problému měkké bakteriální hniloby kosatců	9
Seriál z botaniky	10
Změny v listině povolených odrůd	13
Klatovský karafiát	14
Společenská kronika	16

Vážení přátelé!

Uplynul další kalendářní rok a tak jako každý dobrý hospodář i my se vracíme na jeho začátek a pokoušíme se rekapitulovat výsledky naší práce. Můžeme s uspokojením konstatovat, že jsme nezaostali za úspěchy minulých let. Naše práce a snažení se neustále prohlubuje a výsledky tohoto snažení mají čím dál větší úroveň a čím dál větší ohlas. Rozhodující roli v tomto úsilí přejímají oblastní odbory naší organizace, a to je významný pokrok v aktivizaci naší členské základny. Mimořádným příkladem pro ostatní je vsetínský odbor, který ukazuje cestu a vybízí k následování.

Úkoly, které si oblastní odbory naplánují, se jim daří plnit a jsou sami překvapeni, že se podařily značně náročné akce zvládnout. Vždyť připomeňme jen výstavu kosatců v Rožnově p. Radhoštěm [vsetínský odbor] výstavu mečíků s celostátní účastí pěstitelů (novojičínský odbor), výstavu v Třebíči, Znojmě (třebíčský odbor), v Plzni [plzeňský odbor]. Také úspěchy naší organizace na výstavě „Vyznání růžím“, „FLORIA“ ve Věžkách u Kroměříže zajišťovali členové třebíčského a gottwaldovského odboru: Tyto a další činnosti a úspěchy oblastních odborů svědčí o životaschopnosti nové formy organizace našeho GLADIRISU.

Musíme si uvědomit, že úkoly, které na sebe bereme, se neustále zvyšují. Jsou čím dál náročnější, a to klade vysoké požadavky na každého z nás. Vždyť v novém roce 1987 nás čeká zajištění naší účasti na mezinárodní výstavě „FLORA“ Olomouc, kde od 20. do 30. srpna budeme muset zaplnit polovinu prvního poschodí pavilónu A. Všem nám musí být jasné, že v soutěži vystavovatelů s mezinárodní účastí musíme čestně obstát. Dále to bude výstava „Plzeň '87“ s celostátní účastí pěstitelů a další výstavy af mečíků, či kosatců. Samozřejmě, že pro tyto akce musíme zajistit hlavně kvalitní květy, a to představuje další důslednou a náročnou práci. Vezmeme-li v úvahu, že počasí nemusí vždy respektovat naše plány, čeká nás nadmíru perná práce.

Přejme si proto při vstupu do nového roku, aby nám všem zdraví sloužilo, byli jsme vždy optimisticky naladěni a pak se podaří zdolat i nepřekonatelné překážky.

Přeje výbor SZO a redakční rada

Z JEDNÁNÍ VÝBORU ZSO

Na výborové schůzi ve Valašském Meziříčí konané dne 30. listopadu 1986 byly řešeny mimo jiné některé závažné otázky a také způsob zajišťování stěžejních úkolů. Z programu vyjímáme hlavně tyto:

- výstava s celostátní účastí pěstitelů bude v roce 1987 v Plzni ve dnech 15. a 16. srpna. Byly projednány formy pomoci hlavního výboru členům plzeňského odboru při přípravě a organizování celé akce. Pěstitelé ze západní poloviny Čech se vyzývají, aby pomohli nejen svými květy, ale též při instalaci a následně i likvidaci výstavy,
- výbor rozhodl, aby bylo provedeno školení členů hodnotitelských komisí, kteří budou provádět hodnocení květů na našich výstavách. Z toho důvodu je nutné, aby předsedové jednotlivých oblastních odborů nahlásili do 30. ledna 1987 jednoho člena, který se školení zúčastní. Termín a místo školení bude oznámen později,

- výbor předal do oblastních odborů „návrh organizačních směrnic“ pro práci odborů. Je třeba návrh projednat a své připomínky a návrhy sdělit písemně do 30. ledna výboru ZSO,
- výbor vzal na vědomí poděkování výstavní organizace FLORA Olomouc za úspěšné zajištění naší účasti na výstavě „Vyznání růžím“ v Olomouci a FLORIA ve Věžkách u Kroměříže. Poděkoval též členům výboru a ostatním, kteří se na zajišťování těchto akcí podíleli,
- byl učiněn závěr, že selekční listy pro rok 1986 NAGC budou všem členům, kteří zašlou anketní listky, předány zdarma. Úhradu zajistí výbor ZSO,
- vhodných výstavních váz stále není dostatek. Proto výbor rozhodl, aby byly zajištěny ještě další vázy v počtu 500 kusů. Dále se výbor obrací na členy ze Severomoravského kraje, aby prozkoumali možnost vhodných skladovacích prostorů pro takový aranžovací materiál v místě svého bydliště a informovali výbor ZSO.

Srpnová výstava mečíků v Plzni a činnost oblastního odboru v roce 1986

Antonín Žufan, František Rohlíček

V povědomí řady lidí a samozřejmě i zahrádkářů se s Plzní spojuje světoznámý Prazdroj, Škodovka a populární rozhlasový pořad „Hrají a zpívají Plzeňáci“. Poslední dobou, a je tomu již prakticky skoro pět let, se stále více dostává do myslí občanů v souvislosti s Plzní i stále aktivnější činnost plzeňského mečíkářského odboru. V okolí druhého největšího města Čech, ale i v celém Západočeském kraji, se zásluhou výstav stává jméno GLADIRISU stále více známější.

Dobré jméno a pověst narůstá po každé výstavě. První základy položil dnes již zemřelý Karel Keck, jehož zásluhou se naše řady začaly rozrůstat a který se i celé naší organizaci čestně zapsal do její dvacetileté historie. Každá naše akce způsobuje narůstání počtu našich členů a v současné době má náš odbor 50 členů. Stává se již tradicí, že naši členové se zúčastňují všech akcí GLADIRISU a nechyběli ani v Magdeburku. V činnosti našeho odboru je již samozřejmostí, že ročně pořádáme alespoň dvě schůzky členů, mečíkářskou burzu pro veřejnost a nechybíme ani na místních výstavách.

Vedle již zmíněné burzy patřila k prvořadým akcím účast na X. jubilejní výstavě ve Staňkově, na výstavě GLADIRISU v Novém Jičíně a vlastní samostatná výstava v závěru srpna. Tato poslední akce byla vlastně generálkou na velkou výstavu GLADIRISU v příštím roce, tj. „PLZEŇ 1987“. Naše výstavy jsou zvláštní tím, že je celé zajišťujeme a organizujeme sami, bez spolupráce s místními ZO ČZS. Tento postup je možný díky spolupráci a mimořádnému pochopení ZK železničářů v Plzni, který nám poskytuje zdarma sál.

Jaká tedy byla výstava v Plzni 30. a 31. srpna 1986? Bez nadsázky možno konstatovat, že splnila svůj účel jako příprava na rok 1987. Časově jí „konkurovala“ zvůčnějši výstava v Třebíči, ale slova uznání a zápisy řady návštěvníků do pamětní knihy potvrdily, že to nebylo na závalu. Prokázalo se, že náš odbor je schopen zajistit samostatně skutečně hodnotnou výstavu. Získané zkušenosti z jiných výstav a naše účast jako vystavovatelů se plně odráží v její kvalitě, celkovém uspořádání aranžování i vystavených exponátech. Určité

obavy, zda bude koncem srpna dostatek květů, se ukázaly neopodstatněné. Je potěšitelné, že se do organizace výstavy zapojuje stále větší počet členů.

Výstavu navštívilo přes 800 platících diváků a reálný odhad po započítání dětí dává minimální počet 1200 spokojených a nadšených diváků. Řada z nich naše výstavy sleduje opakovaně a jsou zvědaví, čím je překvapíme v roce 1987. Výstavu obeslalo svými květy 17 členů. Vystaveno bylo 802 klasů mečíků, a 100 jich bylo aranžováno. Expozice vhodně doplnily vystavené jičiny, růže a ostatní květy podzimu. Hodnocení nejlepších exponátů provedla tříčlenná komise ve složení: př. Žufan, Beneš a ing. Kriesl. Potvrdily se poznatky i z jiných výstav, že nejméně bývá obsazena velikostní třída 100—200 a naopak nejvíce klasů je ve třídě 300 a 400. Výsledky hodnocení vypadaly takto:

Třída 100—200:

1. místo AMY BETH, pěstitel Šindelfř
2. místo IRISH LINEN, pěstitel ing. Šiler
3. místo nebylo uděleno.

Třída 300:

1. místo REGENCY, pěstitel JUDr. Strnad
2. místo CARIOCA, pěstitel Beneš
3. místo YELLOW JACKET, pěstitel Pavec.

Třída 400:

1. místo PRVNÍ TANEČNÍ, pěst. Žufan
2. místo CHOCOLATE RIPPLE, pěstitel Beneš
3. místo PEŘEJE, pěst. Žufan.

Třída 500:

1. místo ULYBKA GAGARINA, pěstitel Ježek
2. místo CELEBRITY, pěst. Žufan
3. místo nebylo uděleno.

Byla organizována též anketa diváků, kde byly tyto výsledky:

1. ULYBKA GAGARINA	60	27	20	254
2. CHOCOLATE RIPPLE	47	36	8	221
3. SILVER LINING	15	7	17	76
4. PEŘEJE	8	13	15	65
5. DESTINY	10	10	13	63
6. NYMFA	7	10	10	51
7. BAMBINO	9	6	11	50
8. BLUE SMOKE	12	3	4	46
9. SMARTY	5	6	10	37
10. JANA	3	4	4	21

K pozitivním rysům v práci oblastního odboru patří zkvalitňování pěstovaného sortimentu, který je veřejnosti představen na výstavách, nárůst kvality aranžérské práce, kterou provádí a zajišťují naši členové a jejich příbuzní. Je potěšitelné, že se naše řady rozrůstají a stále více se jich zapojuje do činnosti odboru. Je skutečností, že řada z nás může svými výpěstky konkurovat nejlepším pěstitelům naší organizace. Vystavená ULYBKA GAGARINA př. Ježka v Plzni a GAY FESTIVAL př. Černého z výstavy ve Staňkově by rozhodně patřily mezi nejlepší exponáty v Novém Jičíně.

Pokud pochybujete a nevěříte, přijedte do Plzně! Kdy? Ve dnech 14.—16. srpna se v Plzni bude konat II. výstava GLADIRISU — PLZEŇ '87, která se uskuteční pod heslem „Květinou za mír a přátelství mezi lidmi, národy a státy naší země“. Touto výstavou chceme přispět k oslavám 30. výročí českého zahrádkářského svazu. Bude to zároveň vykročení do třetího desetiletí činnosti ZSO GLADIRIS. Jaký to bude krok, záleží též na vás. Výstavní výbor a celý plzeňský odbor zve na výstavu a k návštěvě Plzně v srpnu 1987 nejen vystavovatele, ale i ostatní členy GLADIRISU, všechny zahrádkáře a širokou veřejnost. Snahou nás všech je navázat na dobré výsledky z roku 1984 a výstavu po všech stránkách dále zlepšit. Pravda, nemáme takové podmínky a možnosti jako v okolí Nového Jičína, ale o to srdečněji vás všechny zveme.

VÝSTAVA VITINĚVES '86

Ze závěrečné zprávy upravil
Mír. Benda

Letos byla ve Vitiněvsi - Nemyčevsi již XVI. výstava mečíků ve dvou termínech, a to 9.—10. srpna a příští sobotu a neděli 16.—17. srpna. Charakteristické pro výstavy ve Vitiněvsi je, že každým rokem obměňují ráz i obsah výstavy zvláště doplňkovým aranžmá. Letos byla výstava doplněna broušenými kameny z Českého ráje a Kozákova, kterou zapůjčil s. Jezdinský z Jičína a výstava malé mechanizace — Systém VARI — z Agrozetu Jičín, NDR a Maďarska. Takže návštěvníci — kterých přišlo v obou termínech na 2650 a 400 dětí — se mohli nechat u něst nejen krásou vystavených květů mečíků, ale také vzrušit se vystavenou nádherou broušených kamenů a seznámit se s malou mechanizací.

V prvním termínu bylo vystaveno celkem 430 odrůd v počtu 785 květů. Ve druhém termínu 17 vystavovatelů přivezlo celkem 622 odrůd v 918 klasech mečíků. Byla organizována soutěž o nejlepší bílý mečík a nejlepší květ výstavy. V prvním termínu zvítězil kultivar KROMĚŘÍŽ pěstitele Podoubského a ve druhém kultivar PŘEŠOV pěstitele Jiřího Šulce. Jako nejlepší květ výstavy byl vyhodnocen kultivar SOFIA pěstitele Šulce a ve druhém termínu PINK FANTASY pěstitele ing. V. Domského. Mimoto bylo odbornou hodnotitelskou komisí uděleno v prvním termínu 7 prvních cen, 22 druhých a 6 třetích. Ve druhém termínu 12 prvních, 27 druhých a 5 třetích cen. Dále byla organizována divácká soutěž, ve které dostal nejvíce hlasů kultivar TITAN pěstitele Rulce a na dalších stupních se umístily kultivary SOFIA, ČERVÁNEK, VANITY FAIR, BAMBINO a HOCUS POCUS.

O vysokou kvalitu celého aranžmá se postaraly s. Marcela Honců a Eliška Liepoldová z OPŠ Liberec, které prokázaly vysokou profesionální úroveň při práci s květy a dalším mate-

riálem. Toto se odrazilo zvláště u návštěvníků, kteří své dojmy bezprostředně svěfovali knize návštěv. Tím více je třeba poděkovat všem, kteří se na zdaru a úspěchu výstav podíleli. Avšak čas nestojí a již nyní se začínají Vitiněvští připravovat na XVII. speciální výstavu mečíků. Bude se konat opět ve dvou termínech: 8.—9. srpna 1987 a 15.—16. srpna druhá část. Ve snaze neustále zvyšovat úroveň výstav a tím získávat stále více návštěvníků a propagátorů těchto krásných květů. Již nyní rozvíjejí propagaci a zvou všechny pěstitele a milovníky ze širokého okolí.

ČINNOST OBLASTNÍHO ODBORU GOTTWALDOV

Ze zápisů obl. odboru upravil
Miroslav Benda

Odbor byl ustaven 27. května 1986 a sdružuje naše členy z okresů Gottwaldov, Uherské Hradiště a Kroměříž v počtu 23 členů. Na ustavující schůzi zvolili úředsedou př. Stanislava Procházku z Gottwaldova. Prodebatovali program činnosti a dohodli se na nevhodnější formě vzájemných styků. Dne 16. listopadu se sešli na společné schůzce, kde hodnotili svou dosavadní činnost. Bylo konstatováno, že ne všichni členové odboru se aktivně zapojili do práce. Byly provedeny čtyři návštěvy zahrad u př. Heroudka, Ocelíka, ing. Mičulky, Lohanského a Mimránka. Někteří členové se podíleli svými výpěstky mečíků a jiných květů na výstavách v Novém Jičíně a Třebíči a zvláště aktivní práci při zajišťování expozice mečíků na výstavě Floria ve Věžkách u Kroměříže, kde zajišťovali nejen instalaci květů, ale i jejich trojnásobnou výměnu. O ustavení odboru informovali okresní výbor ČZS v Gottwaldově, kde se ukazují možnosti užší spolupráce. Podobně budou informovány okresní výbory v Uherském Hradišti a Kroměříži.

Dále byli přítomni informování o výstavách v Rožnově p. Radh., Novém Jičíně a v Třebíči. Přítel Petr Mímránek hodnotil letošní pěstitelskou sezónu a označil ji jako velmi úspěšnou přesto, že kvalita květů pro vysoké teploty a poměrné sucho nedosáhla úrovně předchozích let. Nakonec se dohodli na plánu činnosti pro rok 1987, s tím, že se aktivně zapojí i svými výpěstky do zajišťování našich expozic jak na FLORE Olomouc, tak i na Florii ve Věžkách. Na jarní výstavě v ZK Gottwaldov zajistí expozici kosatců a na podzimní výstavě v Malenovicích expozici květinových cibulí a hlíz. Pro své členy a další zájemce zajistí promítnutí diapozitivů z jubilejní výstavy v Novém Jičíně a budou pokračovat v návštěvách jednotlivých zahrad členů. Všichni se ztotožnili s názorem, že časté schůzky a osobní styky přispívají k bližšímu poznání členů a některými radami, informacemi a zkušenostmi k rozšiřování znalostí.

NAŠE ÚČAST NA VÝSTAVĚ „FLORIA“

Stanislav Procházka

Jako první zpráva o pověření našeho oblastního odboru — Gottwaldov zajištěním expozice mečíků na výstavě Floria ve Věžkách u Kroměříže, byla předběžná informace př. Pítra našemu vedoucímu oblastního odboru na výstavě kosatců v Rožnově p. Radhoštěm. Byl informován, že v krátké době dostane podrobné instrukce. Tato krátká doba se však protáhla až do 22. července, kdy se na zahrádce přítele Procházky objevil tajemník naší organizace př. Mir. Novák s podrobnými informacemi pro zajištění, které osobně též předal př. Mímránkovi a Heroudkovi. Do zahájení výstavy zbývalo osm dní, a proto bylo třeba jednat urychleně. Na 26. 7. byla svolána porada členů do Mysločovic, kde byly zpracovány podrobné

instrukce a časový plán pro jednotlivé úkoly a provedeno jejich rozdělení.

Instalace expozice byla provedena dne 31. července pod vedením př. Mímránka za účasti př. Procházky, Kubíčkové a Kubíčka. Poněvadž původně stanovený rozsah expozice byl na požadavek organizátorů výstavy rozšířen o aranžování váz před expozicí a doplnění květinové výzdoby expozic dalších zahrádkářských organizací, bylo třeba ještě příští den, těsně před zahájením výstavy dodat a aranžovat další květy. Exponáty bylo třeba obměňovat v pravidelných třídních intervalech, poněvadž v období konání výstavy od 1. do 17. srpna byla tropická vedra s teplotami přes 30 stupňů C.

Již při zahájení výstavy byla expozice hodnocena jako velmi zdařilá a v průběhu výstavy jak funkcionáři, tak návštěvníky hodnocena velmi kladně. Uznání ÚV ČZS tlumočil vystavovatelům jednatel př. Mir. Novák, který v době výstavy Věžky několikrát navštívil. Osobně se prací spojených s dodávkami květů a aranžováním zúčastnili přátelé Petr Mímránek, Josef Heroudek, Stan. Procházka, Kubíčková, Jar. Matulík, Frant. Ocelík, Frant. Kovařík, RNDr. Leon. Rýznar a Jar. Janota. Na expozici bylo dodáno celkem 573 květů mečíků, dále pak květinový materiál doplňkový jako lilie, denívky, jiřinky a jiné. Celá akce, dá se říci, byla takovou kontrolní zkouškou naší akceschopnosti a ukázala, že i za obtížných podmínek, krátkosti termínu na přípravu a naopak dlouhého termínu konání výstavy a horkému počasí jsme v naší skupině schopni zajistit podobné akce i většího rozsahu.

Naše účast na výstavě určitě znamená další popularizaci pěstování mečíků a rozšíření obdivu nad jejich krásou, jak to dokládají četné dopisy od návštěvníků výstavy.

Seznam zahraničních firem, zabývajících se prodeji hlíz mečíků

LEONARD W. BUTT
(Oldies & Australian Introductions)
Huttonville, Ontario
Canada, Loj IBO

FLAD'S GLADS
(Show Glads)
2109 Cliff Court
Madison, Wisconsin, 53713
USA

FERNCLIFF GARDENS
(Show Glads)
S. S. I, 8394 McTaggart Road
Mission, British Columbia
Canada, V2V 5V6

GLADSIDE GARDENS
(Fragrant & Exotic Glads)
61 Main Street
Northfield, Massachusetts, 01360
USA

KINGFISCHER GLADS
(All Americas & Oldies)
11345 Moreno Avenue
Lakeside, California, 92040
USA

NOWETA GARDENS
(All Americas & Decoratives)
900 Whitewater Avenue
St. Charles, Minnesota, 55972
USA

PLEASANT VALLEY GLADS
(Show Glads)
163 Senator Avenue, P. O. Box 494
Agauam, Massachusetts, 0XOOI
USA

SQUIRES BULB FARM
(Coon Intros & Show Glads)
3419 Eccles Avenue
Ogden, Utah, 84403
USA

SUMMERVILLE'S GLADS
(Robert's Intros & Show Glads)
R. D. I, Box 449
Glassboro, New Jersey, 08028
USA

SUMBURST SHOW GARDENS
(MacKenzie Intros & Show Glads)
357 Winthrop Street
Rehoboth, Massachusetts, 02769
USA

WALLY'S GLADIOLUS
(Oscar Johnson Intros & Oldies)
21654 Manor Avenue
Maple Ridge, British Columbia
Canada, V2X 716

MOUNTAIN VIEW GLADS
East 1527 Woodland Drive
Coeur d'Alene, Idaho, 83814
USA

THE WAUSHARA GARDENS
Plainfield
Wisconsin 54966
USA

Na uvedené adresy je možno objednat v měsíci listopadu katalogy a v měsíci březnu hlízy mečíků.

Světové symposium 1986

10 nejlepších mečíků posledních introdukcí z roku 1982 až 1986

	bodů
1. PINK LADY	1982 224
2. CELEBRITY	1983 120
3. ACAPULCO	1984 101
4. VICKI CREAM	1984 93
4. SOCIALITE	1984 93
5. RAJAH	1985 81
6. TESORO	1982 78
7. JO ANN	1983 69
8. ATTRACTION	1982 68
9. DIVA	1982 50
10. GRAND FINALE	1985 47

Vysoce jsou hodnoceny i další kultivary.

ANGELUS 473 — krásný — velmi přiléhavý název.

ARTISTRY 443 — krásné klasy a barevná kombinace.

BAMBINO 360 — krásné zkadeření, exhibiční sorta.

PASTEL PRINCESS 462 — dlouhé klasy, velmi roztomilé.

10 nejlepších výstavních odrůd v roce 1986

1. PINK LADY	1982 Roberts
2. ICE CAP	1981 Carnefix
3. PARADE	1970 Larus
4. TESORO	1982 Roberts
5. DRAMA	1980 MacKenzie
6. ATTRACTION	1982 Coon
7. RAJAH	1985 MacKenzie
8. PATTY GAY	1977 Bissenden
9. CELEBRITY	1983 Roberts
10. VICKI CREAM	1984 Squires

10 nejlepších malokvětých odrůd v roce 1986

1. TRACY	1984 Kochevar
2. BLACK LASH	1976 Frederick
3. DAVE'S MEMORY	1984 Verniš
4. SNOW CASTLE	1982 Walker
5. CHRIS	1984 Kochevar
6. FLAURA BELLE	1975 Salmon
7. AMY BETH	1976 Roberts
8. ARROWS	1980 Roberts
9. GIGI	1978 Walker
10. JAYVEE	1981 Fairchild

NOVINKY MEČÍKŮ 1987

CALUMET HILL FARM, PETER WELCENBACH

- 452 JOHNNY K (Kleinhans) LM, červený, vynikne jako diamant mezi novinkami. Získal jako semenáč mnoho Grand Championu a ocenění. Semenáč z Orange Cleam.
- 512 IOWA BELLE (Welcenbach) LM, bledě žlutokrémový, výstavní klasy, vysoké hodnocení jako semenáč. Parade X Vicki Lin.

NOVETA GARDENS

- 465 BARN DANCE (Fischer) 85 dní, středně růžový až vínový se stříbrnými linkami a lemy. Zkadeřený, uniformní trojúhelníkové květy, nakvétá do dlouhých klasů. Barva unikátní, robustní růst. Mexicali Rose X Royal Rose.
- 413 BREAD AND BUTTER (Fischer) 76 dní, originální barevná kombinace, stříbřitě bílý s velkým žlutým okem. Oko má zčásti krémový přeliv. Robustní. Break O'Dawn X 123 exotic seedling.
- 437 HOPE (Fischer) 80 dní, tmavě oranžový se žlutými znaky. Krásně zkadeřený. Otevírá 8–10 květů. Přečasná novinka pro vaše zahrady. Carioa X Spectacular.
- 325 MR. FOX (Fischer) 75 dní, zelenožlutý oranžový střed. Fantastický pro aranžování velkých kytic. Fiesta X Little Fox.
- 399 WILD GINGER (Fischer) 80 dní, barevná rarita, čokoládově hnědý, zkadeřený a robustně rostoucí. Zařazuje se do skupiny „the brown glad“. Smoky Lady X Brown seedling.
- 455 SPIT FIRE (Fischer) 85 dní, intenzivně zkadeřený, mix žluté a červené. Velké petály jsou ohnivě červené. Výstavní gladiol, robustní, exotický vzhled. Guilt Edge X Golden Glove.
- 574 MOTHER'S DAY (Fischer), levandulová krása, zkadeřený. Vysoce ceněný šlechtitel. Seedling X Heather Hill.

Články ze zahraničí připravil Petr Mímránek.

K problému měkké bakteriální hniloby kosatců

Jaroslav Hlava

Všichni, kdo pěstujeme velkokvěté kosatce, svorně naříkáme na jejich typickou chorobu. *Erwinia carotowora* a *Erwinia amylovora* jsou ony mikroorganismy, které nám ničí právě ty nejslibnější rhizomy, a to nejen v období před květem. Tyto mikroby vegetují i na jablkách a hruškách a pokud plody necháme ležet pod stromy, pěstujeme si v blízkosti našich kosatců „solidní“ líheň této hniloby. Na to tedy také pozor. Obecný „léčebný“ zákrok — vyříznout a zasypat sírou, dřevěným uhlím, či vyzkoušeným veterinárním léčivem — je obecně znám. Došli jsme však k závěru, že by bylo vhodnější provádět raději prevenci, než restriktivní vyřezávání míst zasažených hnilobou.

Podle údajů v literatuře jsme zjistili, že uvedená *Erwinie* ničí antibiotika: Aureomycin, streptomycin, ampicilin a tetracyklin. Nejúčinnější je tetracyklin, který *Erwinie* likviduje už v koncentraci 5 mg na jeden litr roztoku. V dávkách 10 mg na jeden litr je výsledný efekt zaručený, a proto jsme použili této koncentrace. Plošný posířik jsme provedli na jednoleté kultuře o sto padesáti jedincích. Poprvé dne 1. března, pak 31. března, 16. dubna, 4. května a těsně před rozkvětem nejranějších kultivarů. Kontrolní sousední záhon zůstal bez aplikace posířiku. Na ošetřeném záhoně jsme zjistili a obvyklým způsobem ošetřili čtyři onemocnění. Na kontrolním jsme likvidovali 17 chorobných míst. Na růstu, množení, násadě květů a ostatních pozorovatelných parametrech nebyl pozorován žádný negativní vliv. Jediná potíž je v obstarání ne právě levného a společensky obhospodařovaného léčiva. Nám se je podařilo získat z expirovaných balení, které nezodpovědný nemocný nedobral. Jiný způsob získání považujeme za neúnosný. Dvě stě padesát miligramů v jedné kapsli postačí k při-

pravě 25 litrů posířiku. Pozor na relativně špatnou rozpustnost. Je třeba přidat i vhodné smáčedlo. Toto množství bohatě stačí k ošetření 25—35 m² záhonu. Tetracyklin má sklon být absorbován hlouběji do pletiv rostlin, než ostatní baktericidy a brání tedy i vzniku „vnitřních“ ložisek *Erwinie*. Tyto bakterie, jako vedlejší produkt, vytvářejí pektolytické enzymy s trávícím účinkem na mezibuněčné pojiva buněk. Zasažený vějíř (*locus malus*) z důvodů ztráty vnitřní struktury odumírá a rhyzom se začíná měnit ve smrdutou kaši, plnou dalších bakterií. O její úzkostlivé likvidaci netřeba snad nikoho přesvědčovat. Výskyt *Erwinie carotowora* i *Erwinie amylovora* je v půdě poměrně častý. Jsou i dobrým pomocníkem při uvolňování vláken lnu při rosení a oddělování pazdří. Též se s nimi setkáváme při měkké hnilobě brambor a jiné kořenové zeleniny. Zjistili jsme, že se ojedinele vyskytuje i v poškozených svrchních trubkách hiacintů (obdobně léčitelné). Tolik o možnostech chemoterapie kosatců, a našich zkušenostech.

Dalším preventivním, tentokrát mechanickochemickým ošetřením je pravidelné mělké provzdušňování půdy po silnějších deštích v těsné blízkosti rhizomů. Zvláště v období maximálního růstu je třeba, aby dostatečný přístup kyslíku stimuloval tvorbu ochranné vrstvy z korkovatělých buněk, které tvoří přirozenou obranu proti napadení *Erwinie*. Je třeba na tuto okolnost pamatovat už při výsadbě rostlin a nešetřit pískem či jiným propustným a porézním materiálem podsypaným do blízkosti rhizomů na dobře drenovaném místě výsadby.

Jsmo přesvědčeni, že těmito našimi zkušenostmi snad můžeme být užiteční i řadě dalších pěstitelů. Pokud se rozhodnete tento postup použít, rádi se dozvíme, jak se vám osvědčil.

SERIÁL Z BOTANIKY

Abychom priblížili prevážné časti našich členů alespoň základní informace z botaniky rostlin a našich mečíků a kosatců zvláště, rozhodli jsme se zkrácenou formou podat členstvu přehled o složení, tvarech a životních dějích organismu rostlin, jejich stálosti (dědičnosti) i proměnlivosti, jejich vývoj a původ, vzájemný vztah mezi organismem a prostředím aj. Cílem tohoto rozhodnutí je rámcově poznání zákonitostí životních jevů, což umožní splnit i praktický úkol: pozměňovat jejich činnost k užítku a prospěchu lidí.

Redakční rada

Vybrané kapitoly z botaniky - část I

RNDr. Libuše Romanovská

ÚVOD

Botanika je věda o rostlinách. Má těsné vztahy k jiným vědám, zejména přírodním, a zasahuje do různých oborů lidské činnosti. V této souvislosti upozorňujeme alespoň na vztahy botaniky k agrobiologii, lékařství a architektuře.

Botanika se rozlišuje na řadu věd dílčích. Morfologie pojednává o stavbě rostlinných těl, fyziologie se zabývá studiem životních dějů rostlin a funkcí jejich jednotlivých částí, genetika studuje dědičnost organismů a její proměnlivost, vztahem rostlin k vnějšmu prostředí se zabývá ekologie. Rostlinná společenstva studuje fytoecologie a fyto geografie pojednává o zeměpisném rozšíření rostlin na Zemi a jeho příčinách. Soustavou botanika (Systematika) se snaží všechny rostliny dokonale poznat, popsat, pojmenovat a uspořádat podle jejich příbuznosti v přirozenou soustavu (systém).

S rozvojem vědecké práce se vyvíjejí i užší vědecká odvětví, např. mikrobiologie (nauka o drobnohledných organismech), bakteriologie (o bakteriích), algologie (o řasách), mykologie (o houbách), bryologie a lichenologie (o mechorostech a lišejnicích), graminologie (o travách), dendrologie (o dřevinách), fytopatologie (o rostlinných chorobách a prostředcích proti nim), pomologie (ovocnářství), a farmakognosie (nauka o drogách — surovinách léčiv).

Z historie botaniky

Nejstarší známé botanické práce jsou práce řeckých klasiků. Z nich byl nejproslulejším botanikem Theofrastos Ereos (371—286 před n. l.), žák slavného filozofa a přírodovědce Aristotela. Jeho spisy a spisy dalších řeckých botaniků byly dlouho vzorem a základem prací jiných autorů. Rozmach novodobé botaniky začal až v době renesanční. Tehdy bylo hlavním úkolem botaniky pořizování soupisu rostlinstva zprvu jihoevropských a později i střeoevropských území z lékařského hlediska. Tak vznikly herbáře, v nichž byly popisovány a zobrazovány léčivé rostliny. V tomto směru se stal nejznámějším Pietro Andrea Mattioli (1500—1577).

Rozvojem mořeplavectví se do Evropy začaly dostávat rostliny z nově objevených zámořských území a autoři se snažili v botanických spisech uspořádat stále rostoucí počet známých rostlinných druhů a vědomostí o nich v pře-

hledné soustavy neboli systémy. Z velkého počtu botaniků, kteří na tomto úkolu pracovali v 17. a 18. století, zvláště vynikl švédský systematik Karel Linné (1707—1778). Díky jemu přestalo být botanické bádání součástí lékařské vědy a osamostatnilo se.

V naší vlasti má botanika poměrně starou tradici. Nejstarší psanou knihou tohoto druhu je dílo Křišťana z Prachatic, vydané počátkem 15. století. Autorem prvního tištěného rostlináře, nazvaného „Knieha lekarska“ a poprvé vydaného roku 1544 je Jan Černý. Největší obliby však dosáhl herbář Mattioliho, vydaný u nás v druhé polovině 16. století. Vrcholným botanickým dílem v době před bitvou bělohorskou je kniha „Methodi herbariae libri tres“ od Adama Zalužanského ze Zalužan (1592).

Slibný rozvoj naší botaniky byl přerušen bitvou na Bílé hoře. Třicetiletá válka a útlak Habsburků zavínil, že v dějinách botanické literatury v českých zemích je v 17. a 18. století mezera. Teprve konec 18. a začátek 19. století znamená nové oživení botaniky. V tomto období se objevují první pokusy o sepsání České květeny. Ucelenou květenou Čech vydali až bratři Preslové („Flora Čechica“, 1819). Kromě toho Jan Svatopluk Presl vytvořil české názvosloví. V tomto období také vycházejí první květeny Slezska a Moravy, kdežto první souborná flóra Slovenska byla vydaná až roku 1853.

Ve druhé polovině 19. století pokračoval ve výzkumu české flóry Ladislav J. Čelakovský (1834—1902), první profesor botaniky na obnovené české univerzitě, která se stala vedle Muzea důležitým střediskem vědecké práce. Čelakovský pomocí sítě sběratelů získal mnoho údajů o květeně celých Čech a z nich pak napsal obsáhlý „Prodomus květeny české“ (1868—1883). Dalším významným dílem je čtyřdílná „Názorná květena zemí koruny české (1900 až 1904), jehož autorem je F. Polívka.

Z knihy Z. Černohorského
Základy rostlinné morfologie,
SPN, Praha 1962

Základy rostlinné morfologie

Organologie — nauka o orgánech rostlin

U rostlin na vývojově vyšším stupni je nápadná členitost jejich těl. Části, které tvoří určitý celek a vykonávají určitou funkci, se nazývají orgány. Rostlinná těla mají mnoho společných znaků. Těla vyšších rostlin se vyvíjejí polárně, takže na nich můžeme rozlišit část vrcholovou (apikální) a část spodní (bazální). Polaritu můžeme sledovat i u jednotlivých orgánů rostlinných těl (např. listu). Myšlená přímka, která spojuje vrchol se spodní částí, je podélnou osou rostlinného těla. Rostlinná těla, nebo orgány, jsou souměrné podle jedné, dvou, nebo více rovin souměrnosti. Protože výjimka potvrzuje pravidlo, jsou někdy rostlinná těla a jejich orgány bez rovin souměrnosti. Vrchol a spodek rostlinného těla většinou zasahují do různých prostředí (vzduch, půda), a proto se liší svou stavbou a funkcí. Jednotlivé orgány se buď podílejí na výživě a růstu rostlin, nebo umožňují jejich rozmnožování. Podle toho je dělíme na orgány vegetativní (vyživovací a růstové) a reprodukční (rozmnožovací). U nižších rostlin (řasy, houby, lišejníky a z vyšších rostlin mechorosty) přes veškerou členitost nejsou jejich těla rozlišena na kořeny, stonky a listy. Taková rostlinná těla, stejně jako těla nečleněná se nazývají stél-

k a. Například mechy se podobají stavbou svých stélek značně tělům kapradorostů a rostlin semenných. Chybějí jim však kořeny, které jsou u nich nahrazeny pouze přichytnými vlákny. Jimi jsou mechové rostlinky upevněny v zemi, z níž přijímají vodu s rozpuštěnými živinami. Jinak mohou mechy přijímat vodu celým povrchem svého těla. Těla kapradorostů a rostlin semenných bývají však zevně ostře rozlišena a také jejich vnitřní stavba je značně složitá. Pro označení rozlišených těl těchto rostlin se užívá slova *kormus*.

Rozlišené tělo vyšších rostlin (*kormus*) — vegetativní orgány

Kapradorosty a rostliny semenné, které se z největší části během vývoje rostlinstva vymanily z vlivu vodního prostředí a opanovaly pevnou zemi, zasaňují svými částmi jednak do půdy a jednak do vzduchu. Vlivem různých životních podmínek se jejich části funkčně a stavebně rozlišily na rozdíl od nižších rostlin, které jsou velmi často trvale vázány na vodní prostředí. Do půdy tyto rostliny vnikají svými **kořeny**, kdežto v prostoru nad půdou vytvářejí **prýty**, rozlišené ve stonky a listy. Tyto vegetativní orgány bývají od sebe ostře odlišeny, takže jsou mezi nimi zřejmě jakostní rozdíly, i když jinak, například přechod stonku v hlavní kořen bývá často plynulý. Rozlišení v jednotlivé orgány však není výlučnou vlastností dospělých rostlin semenných, nýbrž můžeme je pozorovat již na zárodcích v jejich semenech a zvláště na klíčcích rostlinkách.

Klíčení semene, tak často považované za počátek života, je pro rostlinu ve skutečnosti jen obnovením růstu. Semeno totiž obsahuje zárodek, droboučkou rostlinu, jejíž vývoj začal už v mateřské rostlině. Jakmile se od ní oddělilo, muselo čekat, někdy ve velmi dlouhém klidovém období, dokud nenastaly takové vnější podmínky, jaké potřebuje k růstu. Ve chvíli, kdy semeno nabere dostatečné množství vlhkosti, obnoví činnost jeho protoplazma a uvolňuje se energie. Jako první část nové rostliny se objeví kořeny, které zakotví v půdě. Později se objeví základ stonku, který je u jednotlivých druhů různý — u fazolu například vyrostou oba zárodečné lístky (dělohy) z půdy, kdežto u hrachu zůstanou pod zemí a vyrazí pouze růstový vrchol. Odstraníme-li na začátku růstu klíčící rostlinky obě dělohy, rostlinka zajde. Je tedy zřejmé, že rostlinka do doby, než jí dělohy zazelenají a než vytvoří první ploché listy, je vyživována z děloh, v nichž jsou uloženy zásobní látky.

Zárodky a klíčící rostliny semenných rostlin se liší vedle jiných znaků hlavně počtem děloh. Kryptosemenné rostliny klíčí zpravidla jednou (rostliny jednoděložné), nebo dvěma dělohami (rostliny dvouděložné), u nahosemenných rostlin nalézáme často více děloh.

Kořen

Kořen je neclánkovaný orgán rostlinného těla, obyčejně podzemní, který nemá listy ani v podobě šupin. Touto vlastností se zřetelně odlišuje od stonků, včetně podzemních oddenků. Kořen upevňuje rostlinu v půdě a čerpá odtud vodní roztoky neústrojných látek. Rostliny v něm často hromadí zásobní látky. Některé kořeny vytvářejí na kořenech pupeny, z nichž pak vyrůstají kořenové výmladky (tzv. odkopky). Jimi se rostliny vegetativně rozmnožují. Kořen také vstupuje v soužití s půdními bakteriemi a houbami (nádorky na kořenech rostlin bobovitých, plst z houbových vláken na kořenech lesních stromů — mykorrhiza). Kořen dorůstá na vrcholu, který je chráněn blanitou čepičkou. Kapradorosty a semenné rostliny mají vyvinut mnohobuněčný, složitě upravený kořen.

a) Růst a vnější stavba kořene

Při klíčení rostlin semenných vyrůstá ze semene nejdříve koříněk, který roste svisle dolů. Během růstu rostliny se mění v kořen hlavní, pokud ovšem nezachází, jako je tomu často u našich trav. Bývá vláknitý či níťovitý (tenký, poměrně dlouhý — klíčící rostliny), válcovitý (v celém průběhu přibližně stejně tlustý — křen), větvenovitý (protáhlý, ke spodu znenáhla zúžený — mrkev) a řepovitý (poměrně krátký, ke spodu náhle zúžený — řepa).

Vzrostlý vrchol kořene je chráněn náprstkovitou čepičkou, takže se při růstu kořene třením a tlakem v půdě nepoškozuje. Nad vzrostlým vrcholem kořene je krátké pásmo, v němž se kořen zřetelně prodlužuje. Nad tímto místem je kořen kryt kořenovým vlášením, které je zvláště nápadné u náhradních kořínků, jež vyrůstají na klíčcích bramborových hlíz, pěstovaných ve vlhkém ovzduší. Kořenové vlášení přijímá z půdy vodní roztoky neústrojných látek. Horní, lysá část kořene, vede hlavně vodu do nadzemních orgánů.

b) Vnitřní stavba kořene

je v těsné závislosti na jeho hlavních úkonech vyživovacích a upevňovacích. Povrch kořene je v prvotním stavu kryt jednovrstevnou pokožkou, která poměrně záhy odumírá a odlupuje se. Tím se ve starší části kořene obnažuje mnohvrstevná prvotní kůra. Kůra podzemních kořenů je nezelená. Vzdušné kořeny různých epifytů, rostlin, jež rostou na jiných rostlinách, aniž na nich cizopasí, mají v buňkách korového pletiva četné chloroplasty obsahující chlorofyl (zelené barvivo). Z pokojových rostlin u nás pěstovaných má význačné vzdušné kořeny *Monstera deliciosa*. Podle povahy vnitřních pletiv (tkání) je kořen buď dužnatý (šřavnatý, četné byliny), nebo dřevnatý (dřeviny).

Pokračování příště

ZMĚNY V LISTINĚ POVOLENÝCH ODRŮD

Jan Pítr

Plénium Státní odrůdové komise složené z České odrůdové komise při MZVZ a Slovenské odrůdové komise při MPVZ schválilo a potvrdilo mimo jiné následující změny v Listině povolených odrůd (LPO) u mečíků:

a) Nově povolené odrůdy:

LAVINA — patří do skupiny velkokvětých mečíků s poloraným kvetením. Růžové květy mají poměrně tuhé lupeny, na okrajích nápadně zřasené. Odrůda se nehodí k rychlení.

APPLAUSE — je zahraniční kultivar velkokvětých mečíků s poměrně raným kvetením. Při rozkvětení je barva květů růžově červená a při plném otevření sytě růžová. Postupně však barva bledne.

ROSE SUPREME — je taktéž zahraniční kultivar velkokvětých mečíků a patří mezi pozdně kvetoucí kultivary. Květy jsou růžové na spodních lupenech s velkou světležlutou skvrnou s mírně zvlněnými okraji.

b) Registrované odrůdy: MARY HOUSLEY, PRODANÁ NEVĚSTA, ALFRED NOBEL, PASTORALE, SONÁTA, ŠÁRKA, FUGA, POLARIS, TOULOUSE, LAUTREC, HAPPY END, JAS, BROMA, DANCING DOLL, WHITE LACE.

Uvedené změny se týkají roku 1986.

Opakujeme konečné termíny uzávěrek jednotlivých čísel našeho časopisu: 1. číslo do 31. ledna, 2. číslo do 30. dubna, 3. číslo do 31. srpna a 4. číslo do 30. listopadu. Zasiľte příspěvky s ohledem na aktuálnost a včas, zvýšíte tím úroveň našeho časopisu.

Redakční rada

Klatovský karafiát

Podle materiálů ZSO Klatovský karafiát zpracoval

František Rohlíček

Původ této květiny je středomoří. V Klatovech je již pěstována po dobu více než 165 let. Doklady o prvním pěstování se datují do období po napoleonských válkách, kdy již roku 1813 přivezl semena drobnokvětého karafiátu z Francie rotmistr baron Volšanský. Zušlechťování a pěstitelské úspěchy vzbudily brzy zájem o tuto květinu u svých sousedů. Největší zásluhy na cestě za dalším zlepšováním měl hostinský a pomolog Michael Bullman, který již v roce 1831 zaslal karafiáty do Itálie, Německa, Švýcarska a Anglie. Šlechtění formou umělého sprašování a zvláště výběrem rostlin bylo dosaženo postupně zlepšování květů.

Na práci prvních pěstitelů navázali někteří známí klatovští zahradníci a začínení zahrádkáři pro tuto květinu. Cílevědomé úsilí a poctivá práce byla korunována úspěchy. Klatovský karafiát (*Diantus caryophyllus* var. *clatovienzis*) získal světovou proslulost a slávu na mezinárodních a světových zahradnických výstavách: Praha 1891, Vídeň 1895, Brusel 1893, Antverpy 1894, Amsterdam 1895 a dále Lyon, Hamburk apod.

Dlouhodobá šlechtitelská činnost a výběr nejlepších semenáčů vedla k různým odrůdám. Klatovský karafiát je charakteristický těmito vlastnostmi: Je to vytrvalá a mrazuvzdorná rostlina s výškou stonku 30–50 cm, žaludovým nepukavým kalichem, a celokrajnými nezoubkovanými okraji korunních plátků, s pravidelnou stavbou květů o průměru 8 i více cm, s nádhernými odstíny a kombinacemi barev.

Podle barvy a kresby korunních lístků se klatovské karafiáty dělí do šesti tříd.

Čechurova soustava:

I. třída:

Jednobarevné květy všech barev, kromě barvy modré a zelené.

II. třída:

Čárkované (Pikoty) — na základní barvě (většinou bílé a žluté) je různobarevné čárkování v různé délce a tvaru v 7 typech. Okvětní lístky jsou označeny čísly:

- 1 *Pikot okrajový* — okraj korunního plátku je slabě vrouben červenou, nebo fialovou barvou
- 2 *Pikot krátkočarý* — kolem okraje korunního plátku jsou velmi krátké čárky
- 3 *Pikot poločarý* — čárky dosahují do poloviny lístku
- 4 *Pikot dlouhočarý* — je čárkovaný po celé délce,
- 5 *Pikot klínočarý* — sbíhají se ke kalichu čárky do podoby klínu
- 6 *Pikot kuželočarý* — klínový nákres je spojený s kratšími čárkami po obou stranách lístku
- 7 *Pik Pikot* — má nákresné čárky ve dvou nebo více barvách

III. třída:

Květy pružované jednou barvou (Doublety) — nákrasná barva se na základní barvě projevuje v pruzích, tedy ne čárkami.

IV. třída:

Květy s vícebarevnými pruhy (Bizardy)

V. třída:

Stíněné od okraje (Flamenty) — nákrasná barva se ztrácí do kalichu jako stín.

VI. třída:

Korunní plátky jsou stíněné ze středu (Fameusy) — jednobarevné čárkování přes nákrasnou barvu stíněnou do středu (pikot — Fameus, čárkování dvoubarevné (Bizard—Fameus).

Pěstování a množení:

Klatovské karafiáty je možno pěstovat na záhonech i v květináčích. Sazenice se vysazují na záhon ve vzdálenosti 30 cm mezi sebou. K výsadbě do květináčů vyžadují rostliny minimální prostor o průměru kolem 16 cm, což určuje i velikost květináče. Sazenice se vysazují těsně pod dvojlisty, mělká výsadba je nevhodná pro háčkování při množení.

Karfiáty vyžadují střední půdu s vysokým obsahem humusu a pH 6,5. Na podzim, nebo na jaře vyhnojíme záhon dobrým kompostem. Na jaře zapravujeme do půdy na 1 m² 8 Dag NPK 1, či Cereritu v množství 10 Dag na 1 m². Při pěstování v květináči je potřeba na dno dávat vrstvu asi 1 cm říčního písku a do půdy přidáváme dobrý kompost a trochu NPK 1.

Něsnější hnojení čerstvým hnojem. Jsou velmi náročné na draslo, vápník, fosfor a železo. Přihnojování provádíme v polovině června NPK 1, nebo Cereřitem. Od konce května je vhodná zálivka Floranem nebo Herbasinem 1 pro doplnění požadovaných stopových prvků. Zálivka je potřebná asi jednou za týden. Rostlinám prospívá večerní rosení (nejlépe dešťová voda). Zálivka z močůvky a nakvašeného kuřence podporuje růst plísni a množení květilky karafiátové. Pro dosažení větších květů háčkujeme postranní odnože, které se tvoří kolem kvetoucího stonku. Květy podepíráme opěrkami s pozinkovaného drátu. Karafiáty kvetou asi po dobu tří týdnů kolem poloviny července. Klatovský karafiát je trvalka — v půdě vydrží přes zimu volně nekrytá. Na stanovišti bohatě kvete několik let.

Během vegetace udržujeme pozemek nezaplavený, pravidelně kypříme. Postřik provádíme Plantvaxem, Perozínem, Polyranem, nebo Dithane M 45 proti plísni dle návodu výrobců každých 10 dnů, až do skončení vegetace. Obdobně stříkáme proti karafiátové mušce (květilce) Fosfotionem, nebo Soldepem. V polovině července provádíme hřížení pomocí háčkování. Kolem trsu zkypříme půdu a přidáme kompost. Od pátého kolínka od vrcholu sazenice odstraníme všechny dvojice listů až k mateřské rostlině. Pak nařízneme stonky mezi 5—6 kolínkem podélným řezem v celé délce. Tímto naříznutím vznikne jazýček, který se vsadí kolmo do důlku nakypřené zeminy a připevníme háčkem, zalijeme a přihneme. Takto připravené hřížence po pěti týdnech zakoření. Poté je oddělíme od matečné rostliny. Jsou schopny růst již samostatně. Podmínkou dobrého zakoření je častá denní zálivka. Samostatné rostliny přesazujeme nejpозději na jaře od mateřského trsu.

V současné době se pěstováním zabývá nejmenší ZSO ČZS — Klatovský karafiát.

Víte, že...

Miroslav Slíva, Miroslav Benda

— V roce 1775 byla na Smíchově, na místě bývalé jezuitské koleje v dnešní ulici „V botanice“, založena první univerzitní botanická zahrada. V roce 1898 byla přenesena do ulice „Na slupi“, kde se rozkládá na ploše 3,5 ha. Ačkoliv je to především studijní univerzitní zahrada, přesvědčil jsem se, že je přístupna i veřejnosti.

— Mimořádným úspěchem se může pochlubit bulharský pěstitel Todor Birnikov z vesnice Cryně, který vypěstoval obří rajske jablko. Vážilo 1750 gramů. Vesničané, které úspěšný agronom pozval na rajske salát, byli však velmi zklamáni. Plod o velikosti středního melounu neměl žádná semena, zato však vynikající chuť.

— Obyvatelé Dagestánu jsou pověstní svou dlouhověkostí. Stoletý člověk tam není žádnou zvláštností. Gerontolog N. V. Cicin dlouhá léta hledal životní zdroje těchto lidí. Kromě jiného zjistil, že v jídelníčku Dagestánců jsou bohatě zastoupeny divoce rostoucí byliny, z nichž mnohé jsou na dosah ruky i u nás. Kupříkladu mladé kopřivy, štovík, materídouška, květ divizny, máta peprná a medvědí česnek.

— Na základě rozsáhlého průzkumu tvrdí odborníci tokyjského ústavu zemědělství, že v přírodě potřebuje člověk o 60 % méně času, aby obnovil své síly po pracovním dnu, než v průmyslových čtvrtích bez zeleně. Tak ku příkladu v parcích se zvyšuje odolnost proti únavě o 15 % a silně se zvětšuje vnímavost a schopnost soustředění.

— Na Filipínách rostou stromy zvané „changa“, jejichž plody hoří po zapálení modravým plamenem. Botanici jsou přesvědčeni, že jsou to takzvané „roponosné stromy“, jejichž pěstování by v budoucnu mohlo nahradit naftu. Výzkum je zatím v počátcích. Bude nutno ověřit, zda tyto stromy bude možno pěstovat i jinde než na Filipínách.

Společenská kronika

Ke konci letošního roku slavili naši přátelé svá životní výročí. Výbor a redakční rada Gladirisu přeje oslaveným hodně elánu, zdraví do dalších let a hodně pěstitelských i šlechtitelských úspěchů.

50 let

Jan Čáp, Tábor — Klokoty
Josef Kaštopský — Háj ve Slezsku

55 let

Miloslav Orit — Slaný

60 let

Jaroslav Kozel — Řepiště

65 let

Jan Machala — Ratiboř

73 let

František Procinger — Lánov

74 let

František Volenec — Karlovy Vary
Sedlec

Naše řady opustil

LEOŠ BAJTEK z Rychvaldu.

Odešel jeden z nás, pro kterého byly květiny radostí života.

Věnujme mu tichou vzpomínku.

Na 2. a 3. straně obálky se vracíme k jedné z našich neúspěšnějších výstav mečíků NOVÝ JIČÍN 1986.

Nedílnou součástí výstav je vkusné a působivé aranžmá. Že se toto povedlo a skutečně na vysoké úrovni, přispělo k nezapomenutelným dojmům návštěvníků.

Skupina členů zajišťující psaní štítků s názvy mečíků, přátelé Ludvík Boček, Alois Klipec a Drahomíra Holíková.

Dva „veteráni“ našich výstav přátelé Arnošt Hajdůček a Václav Kadlec nesměli v Novém Jičíně chybět.

